

ДО ПРОБЛЕМИ ПРО ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНИЙ РІВЕНЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Хомич Л.О. (м. Київ)

Головний напрям удосконалення змісту освіти в сучасному вищому навчальному закладі – це реалізація ідей всебічного розвитку особистості. Педагогічна освіта повинна давати системні знання про людину як суб'єкта освітнього процесу, що включає навчання і виховання, на чому наголошував І. Огієнко.

Саме тому у структурі змісту педагогічної підготовки, ми виділили такі компоненти:

- спрямування на досягнення головної мети навчання у вищому закладі освіти;
- додержання цілісності і системності;
- гуманістична та культурологічна спрямованість.

Головною метою підготовки вчителів у педагогічному закладі є формування творчої, всебічно розвиненої, духовно збагаченої особистості майбутнього спеціаліста із науковим світоглядом, з широким професійним кругозором, який постійно дбає про своє самовдосконалення, добре фізично розвинений, тобто підготовлений до активної участі в суспільному житті.

Зміст підготовки вчителя повинен базуватися на гуманній педагогіці і бути спрямованим на вироблення у студентів власної концепції сприймання дитини, аналіз гуманістичних засад у класичному педагогічному досвіді, ознайомлення із сучасними гуманістичними і традиційними (авторитарними) педагогічними концепціями, засвоєння особистісно-гуманного підходу до учня, реалізація його у школі.

У процесі формування професійної готовності майбутнього вчителя до реалізації принципів гуманної педагогіки потрібно розв'язувати такі завдання: утверджувати у студентів віру в кожную дитину, а також у свої педагогічні можливості і здібності, переконаність у непереборній силі гуманного підходу до дітей; виховувати у студентів любов до дітей; прищеплювати навички творчого розв'язання педагогічних завдань; розвивати інтерес до класичної педагогічної мудрості, сучасних психолого-педагогічних і філософських досліджень, прагнення до самовдосконалення.

Відродження духовності в системі освіти – це та першооснова, яка сприяє її подальшій розбудові. Шлях до цього – гуманітаризація освіти, суть якої у забезпеченні ґрунтового загальнокультурного розвитку цілісної особистості.

Загальнокультурний рівень особистості вчителя залежить від таких чинників: мистецької культури, що формується в процесі ознайомлення з різними видами мистецтв у суспільному житті (театри, музеї, картинні галереї, виставки образотворчого мистецтва, кіно тощо); соціально-психологічної культури як форми і процесу організації суб'єктом своєї життєдіяльності на побутовому рівні; інтелектуальної культури, яка формується у процесі навчальної діяльності в педагогічному закладі і забезпечує розвиток мислення й мовлення, навичок спілкування, організації наукових досліджень тощо; професійної культури, як уміння творчо організовувати цілісний навчально-виховний процес.

Педагогіка за своєю суттю є гуманітарною дисципліною і має сприяти формуванню духовного начала в розвитку свідомої культурної творчості майбутнього вчителя. Через це у змісті курсу "Теорія та історія педагогіки" ми реалізуємо естетичний компонент у процесі:

- 1) ознайомлення з античною культурою на основі вивчення філософських учень стародавніх Греції і Риму;
- 2) вивчення давньогрецької і дохристиянської слов'янської міфології для виявлення їх виховного значення;
- 3) вивчення народних традицій і звичаїв з метою відродження забутих ідей народної педагогіки;

4) формування культури мовлення і взаємовідносин у цілісному навчально-виховному процесі.

Такий зміст курсу "Теорія та історія педагогіки" створює сприятливі умови для розвитку особистості педагога здатного на високому рівні узагальнювати знання, творчо мислити; розвиває індивідуальність вчителя на основі цілісного та міждисциплінарного підходів.

Література

1. Кирюшко Н., Кирюшко М. Особливості культурології І. Огієнка // Духовна і науково-педагогічна діяльність в контексті національного відродження. – Кам'янець-Подільський, 1992. – С.45-46.
2. Огієнко І. Наука про рідномовні обов'язки: Рідномовний катехизис для вчителів, робітників, духовенства, адвокатів, учнів і широкого громадянства. – Факс. вид. – К.: АТ "Обереги", 1994. – 72 с.

СУЧАСНІ ПРОГРАМИ З ПРИРОДОЗНАВСТВА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Бабич В.С., Новописьменний С.А. (м. Полтава)

Зміст сучасного навчального курсу «Я і Україна» втілено галузі Державного стандарту початкової освіти «Людина і світ» і реалізується варіативно: наскрізним інтегрованим курсом або окремими предметами. Незалежно від варіативності початкова природничо-наукова освіта повинна відповідати загальним принципам визначення змісту з урахуванням соціального замовлення суспільства школі, рівня розвитку базової науки та інше. До них належать принцип інтеграції, принцип науковості, застосування дидактичних принципів, принцип практичного спрямування, краєзнавчий та екологічний. [2]

Зміст курсу дає змогу учневі набути цілісні знання про людину і її життєвий світ – про природу рідного краю, рід, родину, народні традиції, духовний спадок минулих поколінь українського народу.

Програма "Навколишній світ" для 1 класу (автори Н. Бібик, Н. Коваль) передбачає врахувати наступно-перспективні зв'язки між дошкіллям і основною ланкою школи. Природничий напрям (нежива природа; жива природа; рідний край; наша Батьківщина – Україна; планета Земля) охоплює систему знань (емпіричні факти, уявлення, поняття) про об'єкт неживої природи та живої природи, взаємозв'язки і залежності між ними, ознайомлює учнів з різноманітністю природи рідного краю та інше.

В першому класі розділ "Природа навколо нас" починається з формування уявлення, що належить до природи. В дитячих садках воно формується, починаючи з молодших вікових груп, тому вчитель може спиратися на знання дітей. З повітрям учні знайомляться менш детально. Так, програма 1 класу передбачає, що учні повинні переконатися, що навколо нас є повітря, дізнатися, від чого буває вітер і чи вміє він працювати, як використовують силу вітру і як дбати про його чистоту. У дошкільників формуються уявлення про важливе значення повітря для дихання живих організмів. Програмою 1 класу це не передбачено, тобто інформація поступається дошкільним програмам. [4, 3]

Програма навчального курсу "Я і Україна" (автори В. Ільченко, К. Гуз) в першому класі передбачає формування поняття про довкілля, ознайомлення з його мешканцями та повторюваністю у довкіллі.

Цей курс передбачає таку форму навчання як "уроки серед природи", які є фрагментом уроку і призначені для спостереження в природі, дають змогу формувати екологічне мислення, екологічну поведінку та культуру. Передбачається, що через систематичне проведення "уроків серед природи" реалізується методологія сучасної освіти – філософія екологічного реалізму, основна ідея